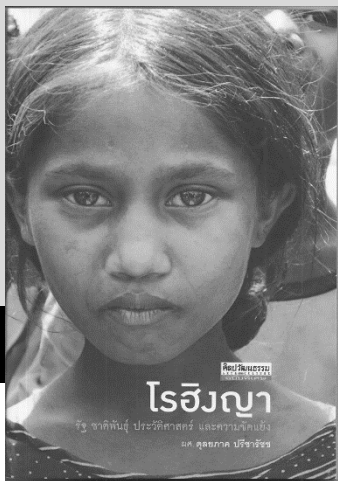

Book Review

โรฮิงญา

รัฐชาติพันธุ์ ประวัติศาสตร์ และความขัดแย้ง

สุนิตย์ หนะนิล¹ / Sunit Hemnil

หนังสือเรื่อง “โรฮิงญา รัฐชาติพันธุ์ ประวัติศาสตร์ และความขัดแย้ง” คืองานเขียนของ “ดุลยภาค ปรีชารัทซ์” ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำโครงการเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา (Southeast Asian Study Program: SEAs) คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ งานเล่มนี้พิมพ์โดยสำนักพิมพ์มติชน เมื่อเดือนตุลาคม 2558 มีจำนวน 135 หน้า จำหน่ายในราคา 140 บาท พิมพ์ด้วยหมึกที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและใช้กระดาษถนอมสายตาทำให้หนังสือมีความน่าอ่าน รวมทั้งผู้เขียนได้นำเสนอข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ผ่านการสำรวจเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึกกับบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยตรง ทำให้การนำเสนอข้อมูลมีความหนักแน่นทางวิชาการ ตลอดจนมีน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

สิ่งแรกที่ผู้วิจารณ์สะดุดตาก่อนที่จะได้อ่านเนื้อหาของหนังสือเล่มนี้คือ “ภาพปกหนังสือ” ที่ผู้เขียนได้ออกแบบภาพปกหนังสือได้อย่างน่าสนใจ และสื่อ

¹ อาจารย์ประจำสาขารัฐประศาสนศาสตร์ ศูนย์การศึกษาบึงกาฬ

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี e-mail.com sunit.udru@gmail.com

ถึงความสัมพันธ์โดยตรงระหว่างชื่อเรื่องและเนื้อหาในหนังสือ โดยที่ไม่ต้องตีความอะไรมากนัก ซึ่งภาพปกหนังสือดังกล่าวเป็นภาพเด็กหญิงชาวโรฮิงญาคนหนึ่ง หน้าตามอมแมม ดวงตาที่มีน้ำตาคอบ้าง ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าเด็กหญิงคนนี้คงไม่มีความสุขในการดำรงชีวิตมากนัก ซึ่งอาจเหมือนกับชาวโรฮิงญาส่วนใหญ่ ที่กล่าวกันว่าเป็นกลุ่มคนที่ไร้รัฐ ไร้สัญชาติ ไร้บ้าน ยากจน ถูกกดขี่ จนกลายเป็นชนชายขอบที่แทบจะไม่มีพื้นที่ยืนในสังคมโลก

หนังสือเล่มนี้มีเป้าหมายที่จะตอบคำถามอยู่ 2 ประการ ได้แก่ 1) โรฮิงญาเป็นใคร มาจากไหน มีความเป็นมาทางประวัติศาสตร์เช่นไร และ 2) ชนวนปัญหาโรฮิงญาเกี่ยวโยงสัมพันธ์กับความขัดแย้งในมิติใดบ้าง ซึ่งดุลยภาพจะเน้นไปที่บริบทของประเทศเมียนมาร์ซึ่งเป็นแหล่งต้นตอสำคัญของปัญหาชาวโรฮิงญา โดยเฉพาะตอนเหนือของรัฐยะไข่ ที่มีพรมแดนติดกับประเทศบังกลาเทศ

อย่างไรก็ตาม นอกเหนือจากเป้าหมายที่สำคัญ 2 ประการดังกล่าว ผู้เขียนยังได้เสนอมุมมองต่อประเทศอื่นที่มีส่วนสัมพันธ์ต่อชาวโรฮิงญา เช่น ประเทศบังกลาเทศ ไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ ตลอดจนองค์การระหว่างประเทศที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในมิติต่างๆ ซึ่งเมื่ออ่านและศึกษาหนังสือเล่มนี้จนจบแล้ว ผู้อ่านจะได้รับความรู้ในปมประเด็นปัญหาของชาวโรฮิงญาได้เป็นอย่างดี

ศูนย์การวิจัยรู้

สาระสำคัญของหนังสือ

“ท่ามกลางกระแสสังคมที่เต็มไปด้วยการปะทะซับซ้อน ระหว่างความเกลียดชังกับความเห็นอกเห็นใจ สิ่งที่ยังคงมีติดบอดพรวดอยู่ในสังคมที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาโรฮิงญา โดยเฉพาะสังคมไทยคงหนีไม่พ้นสภาวะขาดแคลนองค์ความรู้ (Body of Knowledge)” ข้อความในช่วงต้นคือส่วนหนึ่งใน

หนังสือ “โรฮิงญา รัฐชาติพันธุ์ ประวัติศาสตร์ และความขัดแย้ง” ดังนั้น หนังสือเล่มนี้จึงมีหน้าที่ในการเติมเต็มองค์ความรู้เกี่ยวกับปัญหาโรฮิงญาให้กับสังคมไทย

สำหรับโครงสร้างของหนังสือ ดุลยภาค ได้เริ่มต้นด้วยการนำเสนอภาพรวมของผู้คนที่อยู่อาศัยที่รัฐยะไข่ ประเทศเมียนมาร์ เพื่อให้ผู้อ่านได้เห็นสภาพแวดล้อมในด้านต่างๆ ตลอดจนชื่อเมืองที่สำคัญและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับชาวโรฮิงญา โดยจุดสำคัญในประเด็นนี้ผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นว่าถึงแม้ว่ารัฐยะไข่จะเต็มไปด้วยความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติที่สร้างรายได้อย่างมากมายมหาศาล ไม่ว่าจะเป็น บ่อน้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ ป่าไม้ และทรัพยากรอื่นๆ แต่ปัญหาเรื่องการกระจายรายได้ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างเขตเมืองกับเขตชนบท รวมถึงสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างชุมชนต่างศาสนาและชาติพันธุ์ที่รุนแรง โดยเฉพาะชุมชนพุทธยะไข่กับชุมชนมุสลิมโรฮิงญา ทำให้รัฐยะไข่กลายเป็นรัฐที่มีความขัดแย้งสูงและเป็นรัฐที่ยากจนที่สุดในเมียนมาร์อีกด้วย

ถัดมา ดุลยภาค ได้นำเสนอประเด็นข้อถกเถียงเชิงลึกเกี่ยวกับจุดกำเนิดรากเหง้า และตัวตนของชาวโรฮิงญา ซึ่งยังเต็มไปด้วยข้อถกเถียงและข้อโต้แย้งต่างๆ ของผู้รู้และนักวิชาการไว้เป็นจำนวนมากและหลากหลายแง่มุม ทั้งนี้ ข้อเสนอของนักวิชาการมีทั้งเหมือนและแตกต่างกัน อาทิ บางกลุ่มได้ให้ความเห็นว่าชาวโรฮิงญามีถิ่นฐานอยู่ในดินแดนรัฐยะไข่มาอย่างช้านาน กับอีกกลุ่มที่มองว่าชาวโรฮิงญาเป็นเพียงแค่ว่าอพยพจากเบงกอล ในยุคอาณานิคมอังกฤษ ซึ่งมีได้มีความเก่าแก่โดดเด่นอะไรในประวัติศาสตร์อาระกันและรัฐยะไข่ โดยประเด็นหลังนี้ได้เป็นปัจจัยสำคัญต่อกระแสความขัดแย้งในปัจจุบัน ซึ่งการนำเสนอในลักษณะนี้ผู้วิจารณ์มองว่าเป็นการเพิ่มคุณค่าและความน่าสนใจ

ให้กับเนื้อหา ตลอดจนในท้ายประเด็นนี้ ดุลยภาพ ได้ให้ความเห็นถึงรากเหง้า และตัวตนของชาวโรฮิงญาในทางประวัติศาสตร์ไว้ว่าพวกเขาน่าจะอพยพมาจาก ดินแดนอื่นเข้ามาয়รัฐยะไข่ โดยแบ่งออกเป็น 3 ยุคสมัย ได้แก่

1. ราวศตวรรษที่ 7 – ศตวรรษที่ 13 เป็นยุคแรกในการอพยพของนักเดินเรือชาวอาหรับ เปอร์เซีย เตอร์ก (ตุรกี) เบงกาลี และชนเชื้อสายต่างๆ จากเอเชียใต้และตะวันออกเฉียงใต้ โดยคนกลุ่มนี้ได้มาตั้งสถานี้การค้าในรัฐยะไข่
2. ราวศตวรรษที่ 15 – ศตวรรษที่ 17 เป็นยุคของทางการค้าและพาณิชย์ของรัฐรอบอ่าวเบงกอล ทำให้รัฐยะไข่กลายเป็นแหล่งการค้าและพื้นที่เศรษฐกิจที่สำคัญทำให้ดึงดูดผู้อพยพชาวมุสลิมเข้ามาเป็นจำนวนมาก
3. ราวศตวรรษที่ 18 – ศตวรรษที่ 19 เป็นยุคอาณานิคมอังกฤษ โดยอังกฤษได้นำแรงงานมุสลิมจำนวนมากจากเขตเบงกอล เข้ามาตั้งถิ่นฐานในรัฐยะไข่ เพื่อหวังผลด้านการเมืองและเศรษฐกิจ ส่งผลให้ประชากรเพิ่มจำนวนอย่างรวดเร็ว จากเดิมประมาณหนึ่งแสนคน เพิ่มขึ้นเป็นประมาณหนึ่งล้านคน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวโรฮิงญา (หน้า 23)

ซึ่งสอดคล้องกับงานเขียนของ วีระศักดิ์ นาทะสิริ ที่ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของชาวมุสลิมในแคว้นอารากัน (รัฐยะไข่) มีสาเหตุอยู่ 2 กรณี (วีระศักดิ์ นาทะสิริ, 2558) ดังนี้

ชาวจิตตะกองในรัฐเบงกอล ได้รับการชักจูงจากฝ่ายบริหารของอังกฤษ ในอินเดียให้อพยพไปทำงานในแคว้นอารากันเพราะอังกฤษต้องการแรงงาน

จำนวนมากไปทำงานภาคการเกษตรในอารากัน เพราะชาวอารากันส่วนใหญ่ได้หลบหนีพม่าไปในช่วงที่พม่าเข้าปกครองอารากันตั้งแต่ปี ค.ศ. 1784 และสองการที่อังกฤษได้ให้ชาวจิตตะกองเช่าที่ดินในระยะยาวนาน 90 ปี ได้กระตุ้นให้ชาวจิตตะกองที่อยู่ในรัฐเบงกอลต้องการอพยพเข้ามาแสวงหาพื้นที่ทำการเกษตรในแคว้นอารากันเป็นจำนวนมาก

อย่างไรก็ตาม จากการอพยพและเคลื่อนย้ายของชาวโรฮิงญาดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่าพลวัตเกี่ยวกับการตั้งถิ่นฐานของชาวโรฮิงญาส่วนใหญ่น่าจะเป็นการอพยพมาจากดินแดนอื่นทั้งจากภูมิภาคเอเชียใต้ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ตะวันออกกลาง) และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มากกว่าเป็นประชากรที่อาศัยที่อยู่รัฐยะไข่ตั้งแต่แรกเริ่ม ส่วนประเด็นทางด้านวัฒนธรรมนั้น บางส่วนยังสามารถอ้างวัฒนธรรมเดิมไว้ได้ อีกส่วนเมื่อเวลาผ่านไปได้เกิดการกลืนกลายทางวัฒนธรรมหรือลักษณะของเผ่าพันธุ์ลูกผสม

ภาพรวมของเนื้อหาในประเด็นนี้จึงเป็นการเสนอมุมมองเกี่ยวกับจุดกำเนิดและการอพยพย้ายถิ่นฐานของชาวมุสลิมโรฮิงญา สามารถสรุปได้ว่าชาวโรฮิงญาที่อาศัยอยู่รัฐยะไข่ในปัจจุบัน เป็นประชากรที่อพยพมาจากดินแดนอื่น ส่วนเหตุผลในการอพยพนั้น มีเหตุผลที่แตกต่างกันและมีข้อถกเถียงในการอพยพอย่างมากมายซึ่งปัจจุบันยังไม่มีข้อยุติ แต่ผลที่ตามคือ ความขัดแย้งระหว่างเจ้าของพื้นที่เดิมกับผู้อพยพเข้ามาใหม่

เนื้อหาของหนังสือในประเด็นถัดมา ดุลยภาพ ได้ไล่เรียงลำดับวิวัฒนาการของชาวโรฮิงญาที่ได้ผ่านความขัดแย้งนานปีการ ตั้งแต่อดีตเรื่อยมาจวบจนปัจจุบัน ซึ่งเป็นการนำเสนอพลวัตในแต่ละช่วงเวลาของความขัดแย้งทางประวัติศาสตร์ โดยแบ่งออกเป็นยุคโบราณหรือยุคก่อนอาณานิคม ยุคอาณานิคม และยุคหลังอาณานิคม ที่เกี่ยวพันเชื่อมโยงกับปัญหาของโรฮิงญาอย่าง

ลึกซึ้ง โดยเฉพาะความขัดแย้งทางศาสนาที่ผสมปนเปกันหลายรูปแบบ ระหว่างชาวพุทธกับชาวมุสลิมในพื้นที่รัฐยะไข่ จนนำไปสู่ความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินอย่างมากมาย ซึ่งความสูญเสียส่วนใหญ่จะตกกับชาวมุสลิมโรฮิงญา

แต่กระนั้นความขัดแย้งไม่ได้หยุดที่ชาวพุทธกับชาวมุสลิมที่เป็นชาวบ้านธรรมดาเท่านั้น ดุลยภาพยังได้นำเสนอในแง่ระดับประเทศที่กลุ่มมุสลิมมักมองว่ารัฐบาลเมียนมาร์มีโครงการอุปถัมภ์พระพุทธศาสนาในสัดส่วนที่มากกว่าศาสนาอื่นๆ ดังจะเห็นได้จากการสังคายนาพระไตรปิฎก (รัฐบาลของนายกรัฐมนตรีนุ) การสร้างเจดีย์เวดากองจำลองที่กรุงเนเป็ดอร์ (รัฐบาลของนายพล ตาน ช่วย) ตลอดจนการทำบุญและการสร้างวัดวาอารามจำนวนมากของคณะรัฐบาลในแต่ละสมัย ขณะที่ชาวพุทธกลับมองชาวมุสลิมโรฮิงญาและชาวมุสลิมอื่นๆ ในเมียนมาร์ว่าเป็นอันตรายต่อการดำรงอยู่ของพระพุทธศาสนา จึงทำให้เกิดการต่อต้านชาวมุสลิมทั่วประเทศ อย่างไรก็ตาม นอกเหนือจากประเด็นทางศาสนาแล้ว ปัญหาชาวโรฮิงญาอาจมีปริมณฑลความขัดแย้งที่ซับซ้อนคาบเกี่ยวกับปัญหาความแตกต่างทางประวัติศาสตร์ ชาติพันธุ์ การเมือง การปกครอง ซึ่งประเด็นต่างๆ ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งด้วยกันทั้งสิ้น

โดยเฉพาะความรุนแรงที่เกิดขึ้นโดยตัวแสดงที่มาจากผู้มีอำนาจรัฐเป็นฝ่ายกระทำ คือ รัฐบาล และฝ่ายที่ถูกกระทำ คือ ชาวมุสลิมโรฮิงญา ที่ถือเป็นความขัดแย้งที่รุนแรงในปัจจุบัน ซึ่งในประเด็นนี้ ดุลยภาพ มองว่าปัญหาชาวโรฮิงญาจากแต่เดิมถือเป็นปัญหาภายในของเมียนมาร์ แต่ในสมัยรัฐบาลของนายพล ตาน ช่วย ความขัดแย้งในรัฐยะไข่ เริ่มลุกลามบานปลายไปสู่มิติระหว่างประเทศที่เด่นชัดขึ้น ดังข้อความที่ดุลยภาพ อธิบายว่า

“...การเข้าสู่ยุครัฐบาลทหารของนายพล ตาน ช่วย ลักษณะความรุนแรงในรัฐยะไข่ เริ่มลุกลามบานปลายไปสู่มิติระหว่างประเทศที่

เด่นชัดขึ้น โดยเฉพาะท่าที่การแทรกแซงของมหาอำนาจและองค์กรระหว่างประเทศเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนโรฮิงญาของทหารเมียนมาร์... (หน้า 63)

การอธิบายนี้ สะท้อนให้เห็นว่าความขัดแย้งและความรุนแรงที่เกิดขึ้นต่อชาวโรฮิงญา ไม่ใช่เป็นเรื่องภายในของเมียนมาร์เท่านั้น เนื่องจากชาติมหาอำนาจและองค์กรระหว่างประเทศได้เข้าไปแทรกแซงเพื่อลดปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้น ดังนั้น ปัญหาที่แต่เดิมเป็นปัญหาภายในของเมียนมาร์แต่ปัจจุบันได้ถูกยกขึ้นสู่เวทีระดับนานาชาติแล้ว ตลอดจนความขัดแย้งได้ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น เห็นได้จากการขับไล่ การเผาและทำลายที่พัก การปราบปรามเช่นฆ่าและการละเมิดสิทธิมนุษยชนชาวโรฮิงญา เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ปัญหาโรฮิงญาในกรอบประชาคมโลก มีความซับซ้อนและเกี่ยวโยงกันหลายมิติ เช่น รัฐบาลเมียนมาร์มักมีความระแวงต่อปัญหาโรฮิงญาเป็นพิเศษ เนื่องจากเชื่อว่ากลุ่มเครือข่ายโรฮิงญาที่เคลื่อนไหวอยู่นอกประเทศอาจเคลื่อนไหวเพื่อทำการก่อกวนให้นานาชาติ กลุ่มรัฐมุสลิมและสหประชาชาติ ทำการก่อกวนโดยเฉพาะเรื่องการละเมิดสิทธิมนุษยชน

ซึ่งในประเด็นนี้สอดคล้องกับรายงานการละเมิดสิทธิมนุษยชนชาวโรฮิงญา โดยสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ที่ได้รับระบุว่าปัจจัยสำคัญที่ทำให้ชาวโรฮิงญาต้องอพยพออกจากเมียนมาร์ เนื่องจากปัจจัยทางการเมืองและสังคมที่เป็นผลมาจากภาวะสงคราม สภาพความเป็นอยู่ที่ยากไร้ รวมทั้งการถูกละเมิดมนุษยชน การถูกจำกัดสิทธิในการเดินทาง นับถือศาสนา และสิทธิในการประกอบอาชีพโดยอิสระ การถูกยึดที่ดินทำกิน รวมทั้งการตกเป็นเหยื่อของการกดขี่และข่มเหงอย่างไร้มนุษยธรรมที่ผลักดันให้ชาวโรฮิงญาต้องอพยพ

หลบหนีออกจากถิ่นฐานของตนเอง (สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2558) ทั้งนี้ รูปแบบในการอพยพส่วนหนึ่ง คือ การอพยพทางเรือ หรือที่เรียกว่า “มนุษย์เรือ” (Boat People) โดยต้องการที่จะเดินทางจากประเทศเมียนมาร์ไปสู่อีกประเทศหนึ่ง โดยผู้อพยพมีความหวังว่าประเทศปลายทางน่าจะให้ชีวิตที่ดีกว่าประเทศที่จากมา

เรืออพยพชาวโรฮิงญาที่ล่องอยู่กลางทะเล เป็นเรือที่ถูกดัดแปลงมาจากเรือประมง
ที่มา: <http://getoutrohingya.blogspot.com/2015/05/blog-post.html>

ศูนย์การเรือนรัฐ พุทธศิลป์ถิ่นอีสาน

ทั้งนี้ ประเด็นการเดินทางอพยพทางเรือของชาวโรฮิงญา ศิววงศ์ สุขทวี ได้ให้ทัศนะไว้ว่า การเดินทางจากบ้านเกิดของชาวโรฮิงญาในรัฐยะไข่ (Rakhine) รัฐชายฝั่งตะวันตกของประเทศเมียนมาร์ ใกล้ชายแดนประเทศบังคลาเทศ กลายเป็นการอพยพหนีความรุนแรงที่เลวร้ายที่สุดกรณีหนึ่งของโลกปัจจุบัน (ศิววงศ์ สุขทวี, 2557) เนื่องจากชาวโรฮิงญาหนีเพียงเรือโดยสารที่ถูกดัดแปลงมาจากเรือประมง สภาพของเรือก็ไม่สู้ดีมากนัก แต่ก็ยังมีผู้โดยสารที่มากับเรือเป็นจำนวนมาก ผนวกกับระยะทางระหว่างประเทศต้นทางกับประเทศปลายทางค่อนข้างไกล ผู้อพยพชาวโรฮิงญาจึงมีความเสี่ยงสูงมากที่จะไม่มีโอกาสได้ขึ้นฝั่ง

ส่วนประเด็นการแก้ไขปัญหาของชาวโรฮิงญาโดยเฉพาะปัญหาเฉพาะหน้า ดุลยภาคได้เสนอมุมมองว่าควรที่จะมุ่งเน้นไปที่การจัดหาสวัสดิการเพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องปากท้อง อาหารการกิน ตลอดจนเรื่องที่อยู่อาศัย ผ่านความร่วมมือในระดับภูมิภาค เช่น การหามาตรการผ่านองค์การอาเซียน อย่างประเทศไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ หรือการประชุมระหว่างกลุ่มประเทศรอบอ่าวเบงกอลอย่างประเทศไทย เมียนมาร์ และบังกลาเทศ เพื่อให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมแก่ชาวโรฮิงญา โดยเฉพาะรัฐต้นทางอย่างเมียนมาร์ และรัฐที่เป็นปลายทางรองรับการอพยพอย่างไทยและมาเลเซีย ทุกประเทศควรให้ความร่วมมือกันและขับเคลื่อนมาตรการให้ความช่วยเหลือไปในทิศทางเดียวกัน

นอกจากนั้น ดุลยภาคยังได้ให้ความเห็นว่าปัญหาชาวโรฮิงญา มีบริบทของของความขัดแย้งอย่างรุนแรง ตลอดจนมีคู่ขัดแย้งหลายฝ่าย แต่กระบวนการแก้ไขปัญหาในปัจจุบันกลับเป็นไปอย่างคลุมเครือ กล่าวคือ การขัดกันระหว่างลัทธิคัลลิ่งชาตินิยม (Chauvinism) กับลัทธิมนุษยธรรมนิยม (Humanitarianism) โดยดุลยภาค กล่าวว่ากลุ่มแรกมีพื้นฐานมาจากแนวคิด

ชาตินิยมแบบสุดโต่งที่เต็มไปด้วยการปลุกเร้าอารมณ์อย่างรุนแรงจนบ่มเพาะให้คนเมียนมาร์และคนยะไข่มีความรู้สึกเกลียดชังหรืออยากทำลายล้างชุมชนโรฮิงญาให้สิ้นซาก ขณะที่กลุ่มหลังกลับมีพื้นฐานที่เต็มไปด้วยความเมตตาและความเห็นอกเห็นใจเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน พร้อมเรียกร้องให้รัฐเมียนมาร์และรัฐอื่นๆ ให้ความช่วยเหลือและเห็นอกเห็นใจชาวโรฮิงญาเช่นกัน

สำหรับประเทศไทย ดุลยภาพ ได้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับปฏิบัติการที่มีต่อกระแสวิงว้าง ที่เกิดการปะทะกันค่อนข้างสูงระหว่างความคิดที่เห็นแตกต่างกันเกี่ยวกับประเด็นโรฮิงญา จนทำให้สถานการณ์คล้ายคลึงกับในเมียนมาร์ในบางแง่มุม กล่าวคือ คนไทยกลุ่มหนึ่งได้แสดงท่าทีต่อต้านและขับไล่ พร้อมมองว่าชาวโรฮิงญาอาจเข้าชิงพื้นที่ทำกินหรือแย่งงานคนไทยทำ ตลอดจนอาจมีความเกี่ยวข้องกับขบวนการก่อความไม่สงบในประเทศไทย ทำให้ชาวโรฮิงญากลายเป็นกลุ่มคนที่เป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคง จนบางครั้งทำให้ปัญหาโรฮิงญากลายเป็นเรื่อง “ดราม่า” ที่เกินความเป็นจริง ส่วนอีกฝ่ายก็มีจำนวนไม่น้อยเช่นกันที่ได้แสดงท่าทีอย่างเด่นชัดในการช่วยเหลือชาวโรฮิงญา โดยเฉพาะนักสิทธิมนุษยชน สื่อมวลชน และคนไทยบางส่วน ซึ่งคนกลุ่มนี้เห็นอกเห็นใจชาวโรฮิงญาและอยากให้ทางรัฐบาลไทยให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมแก่ชาวโรฮิงญาในระดับที่มนุษย์จะให้ความช่วยเหลือกันได้

ทัศนะของผู้วิจารณ์

ความบกพร่องของหนังสือเล่มนี้จะอยู่ที่ประเด็น “การแก้ไขปัญหาชาวโรฮิงญา” ซึ่ง ดุลยภาพ ได้เสนอแนวทางการแก้ไขเพียงเฉพาะหน้าในปัจจุบัน ผ่านความร่วมมือของประเทศต้นทาง - ปลายทาง และองค์กรอาเซียน แต่ก็เป็นเพียงการแก้ไขเฉพาะหน้า เช่น ปัญหาเรื่องปากท้อง เป็นต้น ซึ่ง

ยังขาดการให้ข้อมูลและแนวทางเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาในในระยะยาว ซึ่งผู้วิจารณ์มีความเห็นว่าถ้าจะให้ปัญหาชาวโรฮิงญาได้รับการแก้ไขอย่างแท้จริง มีประสิทธิภาพและยั่งยืน ควรสร้างความร่วมมือให้เกิดการบูรณาการของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทั้งระดับประเทศ (ทั้งประเทศต้นทาง – ปลายทาง) ระดับภูมิภาค (องค์การอาเซียน) และระดับโลก (สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ) เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ในมุมมองของผู้วิจารณ์มีความเห็นเกี่ยวกับงานชิ้นนี้ว่าเป็นหนังสือที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้อ่านที่สนใจในเรื่องปัญหาของชาวโรฮิงญา ได้เข้าใจภูมิหลัง รากเหง้าและปัญหาความขัดแย้งในมิติต่างๆ ของชาวโรฮิงญาได้อย่างดีเล่มหนึ่ง และสามารถตอบโจทย์การศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับชาวโรฮิงญาได้อย่างชัดเจน ตลอดจนช่วยลดอคติที่มองชาวโรฮิงญาประดุจดังเป็นผู้ร้ายของสังคม ให้หันกลับมามองชาวโรฮิงญาอย่างเพื่อนมนุษย์ที่มีชีวิตจิตใจ ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่ต้องการแสวงหาชีวิตที่ดีกว่าให้กับตัวเองและครอบครัวแฉกเช่นเดียวกับตัวเรา

ศูนย์การเขียนรู้ พุทธศิลป์ถิ่นอีสาน

เอกสารอ้างอิง

ดุจยภาค ปรีชาวัชช. (2558). **โรฮิงญา รัฐชาติพันธุ์ ประวัติศาสตร์ และ ความขัดแย้ง**. กรุงเทพฯ: มติชน.

วีระศักดิ์ นาทะสิริ. (2558). **ปัญหาผู้อพยพชาวโรฮิงญาและชาวบังกลาเทศ**. สืบค้นเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2559, จาก <http://www.manager.co.th/Daily/ViewNews.aspx?NewsID=9580000068540>.

ศิววงศ์ สุขทวี. (2557). **โรฮิงญา ชีวิตภายใต้อำนาจ จากชายแดนด้านตะวันตกของพม่าถึงไทย**. **วารสารสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์**, 33(1), 197 - 222.

สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2558). **การละเมิดสิทธิมนุษยชนชาวโรฮิงญาสู่ปัญหาการโยกย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติข้ามชาติ**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

ศูนย์การวิจัย พุทธศิลป์ถิ่นอีสาน